„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком** и **недељом** на целом табаку. **уторком** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „**Приповедање**“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

БРОЈ 110. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 22. ЈУЛА 1897. **ГОДИНА XXXII.**

Промене у Троједници.

У Троједници, у средишту земаљске управе, учињене су ових дана знатне промене. Досадањи шеф унутарњег одељења Станковић пензионисан је на своју „властиту“ молбу а подбаном именован је Шпицер-Крајчовић, интимни пријатељ садањег бана и досадањи шеф одељења за богоштовје и наставу. Ко ће постати „министром просвете“ на место Шпицера, то се за сада не зна, али се говори, да је за то место десигниран познати Армин Павић, професор университета и писац „хрватских песама о бој косовском“, с којима је тако мало среће имао.

По Српство требале би ове промене да буду значајне, јер је политичка борба овостраног нашег народа и онако ограничена на Троједницу а води се понајвише о питањима, која засецају у ресор просвете и полиције. Познајући demi monde српског клуба учињене су оне без његова знања, само су ипак занимљиве.

Значајно је пре свега, да одступом Данила Станковића на челу централне управе земаљске неће више бити Србина чиновника, јер га замењује Шпицер, а за просветно одељење нема ни кандидата српске народности. Они, који су у Српству Станковића налазили неку срећу и гаранцију за Српство и српску народност, могли би за њиме жалити. Но таквих ће бити веома мало, јер је и круг оних мален, који су имали прилике да чују што о Српству првог доглавника банова. Историја о њему може рећи, да је био уман човек, врстан чиновник, човек пун знања и доброг апетита и т. д., али тешко би се могло рећи о њему, да је за Српство, кога се тек под старост сетио, и које му је за постигнуће положаја добро дошло, био од какве користи. Па ипак истини за вољу треба и то споменути, да је за време његове управе по ново отворена српска препарандија у Пакрацу, коју је Јован Живковић у своје време затворио и да је у корист српских конфесионалних школа промењен школски закон од 1874, који је под управом потпредседника српског народно црквеног сабора од год. 1897. на штету српске народне школе ступио у крепост. Да ли у донашању ових закона има и Даниша великих заслуга, ми о томе јако сумњамо. Карактеристично је само то, да сам бан не држи више, да на челу земаљске управе треба да стоји бар по вери Србин. Тај обзир према Србима у Троједници престаје, и то треба да се запамти. Није ли то можда концесија Хрватима!?

Карактеристично је надаље и то, да на чело земаљске управе долази човек мањих способности државничких и човек који се до сада није у државној служби одликовао великим успесима. Дошавши из државног одветништва, дакле из полиције, на сасвим непознато му поље богоштовља и наставе, изазвало је то промакнуће у упућеним круговима приличан смеј. Но сада се види, да је настава имала само да послужи као мост, преко кога ће се господин Шпицер преселити из полиције у највишу административну службу. Ми би рекли, да је при целом овом послу особа господина Шпицера споредна, а главно да је миг опозицији, да се бан враћа своме старом, безобзирном систему.

Да ли ће бан помоћу Шпицера постићи оно што није могао постићи помоћу Станковића, о томе је за сада слободно сумњати.

С том променом у влади троједничкој стоји у свези даљна вест, по којој ће г. Станковић своју досадању чиновничку карijеру заменити новом парламентарном и постати председником сабора загребачког. Шта се с тиме хоће, то није јасно. Јасно је само то, да пензионирани чиновници нису углед парламента нигде подигли. Свакако ће нови председник парламентарност троједничку ако је могуће још више деградирати, већ самим фактом, да је он пензионисани чиновник а не прокушани парламентарац. При свему овом карактеристично је то, да Србе посланике није о овој промени нико ни запитао и да они не налазе за вредно, да свој положај према тим променама обележе. Сигурно не осећају за то потребе.

Junius.

Нови Сад, 21. јула.

Барон Јован Живковић о српском народно-црквеном сабору. У „Будапестер Тагблату“ (бр. 211.) изишао је на видном месту чланак барона Ј. Живковића, потпредседника саборског, у коме се износе сви редом поступци кр. комесара на нашем сабору, онако како је то у ствари било, а то пише у намери, да обавести непристрастан читалачки свет, какве се мере данас предузимају према нашем сабору. Свој чланак завршује овако: „Као што се из овога види, овде се све виње око начелних питања, да ли се сабору који се у свом поступку држи строго законитог правног становишта и који свој дневни ред у смислу закона сам одређује и утврђује, тај дневни ред „од горе“, од стране државне власти може одредити и „заповедити“, као што је то кр. комесар учинио и по други пут и категорично, што је на сваки начин мешање државне власти (а које закон искључује) преко свог комесара у ток саборског расправљања; и даље, да ли сабор при таквом свом поступку, кад пресуђује о поступку државне власти, може и треба да има пред очима у уставној држави, као што је Угарска, посвећену и у сваком погледу неприкосновену круну — што је и кр. комесар нагласио и хтео — или пак управо и саму кр. државну владу (која је највиши рескрипт на кр комесара од 20. маја преко свог угарског министра председника према-потписала и према том која је одговорна и за све „инструкције“ кр. комесара, које с овим у свези стоје), као што је то учинио српски сабор? Ми остављамо без икаква пресуђивања унапред одговор и суд о том публици, која праведно и уставно мисли, и уверени у своје право, сасвим утешени гледамо, како ће се ова ствар даље решавати, и то без обзира и без сваке бриге што владин орган који излази на немачком језику онако безобзирно и багателишући расправља и грубим тоном пише о том, а чиме нас је у најновије време почео почаствовати нама добро познати писац његових чланака.“

*

Црквена свест епископа Мирона. Већ од дуже времена мучи се један сиромашни Србин сељак Симо Драча из Окућана у Славонији, да исходи, да се једно Српче, које је рођено од матере православне вере, а крштено је у католичкој вери, поврати у крило православне цркве, па је ради тога више пута молио свога пароха Михаила Дојића, нека то изради; кад овај то не хтеде учинити, обрати се он на новоградишкога проту, који је, као што сигурно може доказати Драча, заиста у тој ствари поднео извештај епископу пакрачком Мирону још пре неколико месеци. Но наш врло поштовани епископ Мирон ни да се макне, јер све до данас није ни код котарске области у Новој Градишки поднео никакве пријаве у том предмету, премда је то по наредби земаљске владе у Загребу, одјел за богоштовље и наставу од 7/6 1892. број 6184. имао не само право већ као српско-православни епископ и дужност, да то пријави, — нити је у опће шта радио.

Кад је сиромашни сељак видео, да му владика за то не мари, обрати се на дра П. Чуповића, одветника у Новој Градишки и посланика на српском народно-црквеном сабору, да он поднесе пријаву, што је овај и учинио.

Шта да се каже на овај немар епископа Мирона? Има ли он „црквене свести“?

*

Скопљанско питање решено. Из Београда јављају, да је скопљанско митрополитско питање решено у смислу предлога Русије. Амвросије ће добити берат за митрополију скопљанску, али неће ићи у Скопље. До његова пак стална премештаја, администрираће митрополијом ректор београдске богословије архимандрит Фирмилијан, који ће после бити постављен стално за митрополита. Бивши кандидат српски за ову митрополију, архимандрит Нићифор, премештен је на предлог екуменског патријархата од турске владе на турско острво Патмос (међу Спорадима), због „непослушности.“ — Радујемо се врло, што ће на тако важно место, као што је скопљанска митрополија, доћи тако одлична снага, као што је архимандрит Фирмилијан. Честитамо и дај Боже срећно и берићетно било, како новом митрополиту, тако и многонапаћеној српској тамошњој рају.

Измена параграфа шеснаестог.

Влада угарска је после многих и дугих преговора с опозицијом пристала, да се § 16. казненог поступка, којим се ишло на то, да се путем јавне штампе нанесене увреде и клевете одузму испод компетенције пороте и подвргну под компетенцију редовног суда — измени тако, да онима, који су дужни да полажу јавна рачуна о свом раду, суди порота, ако их ко путем јавне штампе у чему год оптужи, па се они као тако оптужени суду обрате. Но пошто се у томе чине врло многи изузетци, то је ова измена много гора, него што беше сам § 16. у оригиналу. Кажу, да су у изменути текст укријумчарили то, да ће у свима случајевима, где

ПОДЛИСТАК

КИСЕЛИ КРАСТАВЦИ.

Са неба сипају и жегу топли зраци јулскога сунца. По шумама умукао цвркут птичијих песама; нежна и бледа лица варошких дама скрила се за густе завесе својих будоара; под сеоским дудовима гачу гуске и чекају да ветар ћарлине и стресе по који плод; чује се из далека зујање и тутњава машине где врше; са чела се котрља капљица зноја; — кисели краставци!

Дани киселих краставаца! Већ по седми пут налеће ти мува на нос и по трећи пут ти се подригну кисели краставци. А то је исто тако, као кад ти председник и по седми пут одузме реч и кројачки шегрт већ по трећи пут доноси женине рачуне.

Али као да нема више оних правих киселих краставаца! Све се изменило, све мења облик, све други људи, други уводни чланци, други кисели краставци!

Некад смо имали и сабор и саборски одбор. Сад је друкчије. До јуче је постојао саборски одбор без свог сабора, а од данас сабор без свог саборског одбора. До сад смо пили пиво без пене, а сад се пенимо без пива. Некад је музика била без увертире, а сад увертира без музике. Некад си имао своју жену и позајмљивао туђу опаклију, сад позајмљујеш и туђу опаклију и туђу жену. Пре се певало како се такт давао, а сад се такт даје како други певају. Друго време, други кисели краставци!

Ах, како су некад била славна времена ових псећих дана! Узмеш новине и знаш на памет скоро сваки редић. У Новом Саду удавио се пекарски шегрт; Бизмарк отпутовао у Ишл; у Старој Србији умро старац од 132 године; из не знам чије менажерије утекао крокодил у Тису; у Италији падају мртви људи од јаке жеге; нестао пинчика госпођице Нанчике; Игњац Рознцвајг побегао у Америку и најпосле оно облигатно: у Србији министарска криза.

Данас пекарски шегрти читају новине а уредници скачу у Дунав, које од силне жеге, које због мало претплатника; дипломате се скупили у Цариграду а жене наваљују у купатила; старци преко сто година жене се са девојкама а гимназисте умиру од љубави; крокодили не беже више у Тису ал за то Тиса побеже међ саборске крокодиле; не падају Талијани од јаке жеге, већ падају српски трговци због слабог рада; није нестао пинчика госпођице Нанчике него се нашле лажне десетице у Нацике Сепла; чак ни у Србији не постоји министарска криза само је Игњац Рознцвајг заиста побегао у Америку.

О, ви кисели краставци!

„Sriemske Novine“ уређују се у духу „Српскога Сиона“ а „Српски Сион“ требао би да излази у духу „Sriemskih Novina“. Док је Бранко Секулић престао да шије папуче и стао да пише песме, дотле српски књижевници скоро да напусте песме па да се лате шити папуче. Некад је по једна жена имала четир Ђорђа као партије, а сад Браћа Поповићи издали: „Четири жене Ђорђа Партије.“ Литерарни конгрес као да се ни ове године неће састати ал зато се литрарни послови лагано отаљавају.

Ах, како је врућина, како је несносно!

Све се зноји и топи. Опћински писари хватају муве по канцеларијама. Ковачи стежу шине а комесари распуштају саборе. Господо, како је несносно.

Незадовољан, намрштен, све ти смета: и жена, и позиви на претплату и црна кава, све, све..

Најзад се сунце смири. Трговци савијају своје платнене настрешнице; онај Талијан у белим хаљинама не дере се више „Сладолед“; у читаоници се заказује „још три пута около“; фијакерски коњ још по који пут одмахне репом и чека железнички воз; излазе чиновници из својих звања, и ветрић по кадкад пирне; отварају се шалоне, келнери извирују на врата и отресају салвете; разилазе се редакциони гости, уредник одахне и лаћа се пера; онај господин у жутим панталонама и 25 форинти месечне плате пије своју облигатну шољу беле кафе; већ и она два пензионирпа завршују последњу партију шаха, а кибици и муве лагано нестају.

Још мало, па ће са свим да захлади. Већ и Пера Фабри иде с Дунава и својственим густом носи рибу у руци И звезда по која указује се на плавом своду, све је живље и веселије.

Чује се како негде туку славину у буре, сигнал да почиње нов живот.

И ено их где почињу своју шетњу. Ено оног пензионирца што се познаје са три министра финансија у миру и једним привреде у служби; ено ђакона где се жури из конзисторије; ено и госпођице Маре што решава коњичке скокове и има три уметничка зуба у горњој вилици; ено Пера Дамјановић са широким плећима и мускулозним мишицама где се упути код Саве на пиво; ено и господина што пише песме у „Споменице“ и воле палачинке са сиром.

Знам ја њих, све их ја знам! Ено и оног суво-њавог што јури из кафане у кафану и тражи жиранта да му потпише меницу; ено Гостовића где добродушно звижди неку арију и стоји пред својом капијом; ено оне жене што је некада продавала футошког дувана и ено оне младе удовице са ватреним очима и усницама што мирише на јагоде

Ветар пријатно попиркује, запалише се светиљке, шарена светина јури горе и доле, звекеће отпуштена сабља виткастих офисира, чује се кикот несташних шипарица и све то тако пријатно утиче.

Ко и да мисли на киселе краставце!

Чује се како шкрипе ципеле у господина што бојадише косу и носи монокл о ланцу Гимназисте се препиру о прози у појезији и појезији у прози. Из гостионице допире мирис пржене шницле. Са другог спрата одјекују нескладни акорди неке старе симфоније. Под капијом ватрено ашикује петроварадински бака са неком Ержом, за коју и боље господе очи запињу. Ено и Сали лебн са својим Морицом упутили се Мајеру.

Ох ти блажено доба наше! Где нема досетке без пикантног зачина, где нема девет речи а да се љубав трипут не спомене, где се не читају „Робинзони Крусе“, где људи на Карлсбад мисле, а жене од нервозности пате.

„Да, стигло је време са свим нових брига,
И наш се укус изменио много;
Сад нема страшно-укорених књига,
Којим би вола поразити мог'о.
Место хероја са дугим пушкама,
И резовима оштрих јатагана,
Модерни укус царује међ' нама,
Модерна лица као што је — Нана“.

Ign.

није допуштено сведочење, судити судбени сто а не порота. Кад би се дакле увреда или клевета односила на страног каквог владара или његовога дипломатског заступника, такав случај не би спадао у делокруг пороте, већ редовном суду. Ако је реч само о делу, које би се могло гонити по приватној тужби, а приватни тужилац не би подигао тужбу, онда би новинар, који би о тој ствари расправљао, дошао пред редован суд, ако би га тужио нападнути. Ако би суд у кажњивој ствари, која је у току, донео одлуку, којом обуставља даљи поступак, и у томе случају је искључена компетенција пороте. У смислу дакле те измене престаје компетенција пороте у погледу штампарских саопштења, која расправљају о преварама, проневерама, изборним и званичним злоупотребама, ако нема приватне тужбе. А ако је суд у каквој ствари обуставио поступак, онда штампа не сме више о тој ствари расправљати, па ма како право и истинито приказивала ствар. Јер је сведочење искључено, а суду не диктира правда, већ §. — Кад ово све узмемо у обзир онда разумемо један део опозиције, који довикује, да му таква измена не треба и да је оригинални 16. § много бољи. Јер баш набројени случајеви су, у којима је штампа позвана да дигне општу оптужбу Јер приватни тужилац често може да не тужи или да повуче тужбу, пошто се изравнало. Добио је од нанесене штете узимимо 50, 30 или 10 постотака, те неће даље да се парничи, па да законодавство зар узима у заштиту те паразите, који се процентима бране од апса?

Ето, тако и на тај начин се спровела измена §-а 16. и тако и на тај начин је склопљен мир између владе и њене странке с једне, и великог дела опозиције с друге стране. Нема сумње да ће бити и успеха од оваког споразума кроз који дан, кад се поново узме у расправљање законски чланак о казненом поступку. Али нема сумње ни у томе, да је велики део опозиције врло рђаву услугу учинио слободи штампе, кад је пристао на такву измену судбоносног §-а 16. У осталом ми Срби нарочито, а с нама и остале народности у овој земљи, ни смо ни од пороте до сад уживали бог зна какве увиђавности и справедљивости приликом суђења јој у разним приликама и да су у овој земљи судије редовних судова доиста потпуно независни, слободни од сваког шовинистичког утецаја, ми би у данашњим приликама волели, да нам суде судије редовних судова пре, него порота оваква каква је данас, јер би код редовних судија могли да претпоставимо више образованости, увиђавности, па према томе и справедљивости, али овако — но, овако ипак волимо од два зла, оно мање. За то смо до сад и пратили живо судбину §-а 16 и у неколико радовали се жестоком отпору опозиције против оживотворења тога судбоносног §-а, којим је учињен доиста атентат на слободу штампе. Радовали смо се и победи опозиције у тој борби. Радовали смо се и одступању и попуштању владином и њене странке — али се не радујемо данас оваквој измени §-а 16. Не радујемо се, јер и многог нашег новинара моћи ће снаћи због тога §-а велика беда и невоља у будућности.

Политичке новости.

Угарска. У седници угарског земаљског сабора од прошле суботе усвојен је с великом већином законски чланак о порези на шећер. Поименично гласање је извршено само код предлога Лепшењијева, који је предлагао смањивање порезе на земљу. Предлог овај је одбачен са 123 гласа већине. Код специјалне дебате је говорио министар финансија Лукач, који је изјавио, да жели, да се 1. § тога зак. чланка измени, чиме би се дала закону повратна сила с једне а с друге стране би пак ставио се исти ван крепости, ако се у Аустрији не би могао донети сличан закон. На то је изјавио Полоњи, да је то преображај закона, те је захтевао, да се измена штампа и подели међу посланике, за тим поново на дневни ред стави. Председник министарства Банфи се слаже с Полоњијем, те је специјална дебата зак. чл. о порези на шећер одложена до дананашњег дана, понедељника. После тога је дошао на ред предлог о продужењу закона о порези на спирит. Пре тога је потпредседник сабора Ланг у дугачком говору бранио се од нападаја Фрање Шиме и изјавио да он није за то, да се квота повиси на 35, па ни на 34, него тек испод 33 постотка. За тим је известилац Стеван Фарбјаки у кратко препоручио зак. предлог о порези на спирит. Против предлога су говорили само Полоњи и Кошут, а за тим је овај усвојен у целини као и у појединостима. После тога је дошао на ред зак. чл. о зајму за набавку потреба државне железнице, који је такођер усвојен после кратке дебате.

*

Аустрија. У прошлу суботу је младочески извршни одбор држао своју седницу у Прагу под председништвом посланика Кафтана. Седница је поглавито тога ради сазвана, јер су чески листови у последње време донели многе извештаје о злоупотребама и брутал ностима, које Немци на разним странама чине према Чесима у погледу језика. После подуже дебате је одлучено, да се код намесништва протестује против овог притиска немачког преко депутираца Адамека и др Подлипнија. Друго пак депутација с таквим истим протестом да иде к председнику министарства грофу Баденију у Беч. Даље је одлучено, да се умоли прашко варошко представништво, да ово за 5. септембар сазове у Праг не само представнике вароша и срезова земаља ческе краљевине, него и све ческе посланике ових трију земаља. Даље је одлучено, да се сачини меморандум у коме ће се расправити народносни и језични одношаји у Ческој, Моравској и Слезији на објективан начин. Извршни одбор је даље одлучио, да се постојећа парламентарна комисија автономашких странака у рајхсрату има одма састати, да се посаветује о извесним претходним пословима пре сазива рајхсрата. Пре сазива пак земаљског сабора, евентуално рајхсрата има се одржати опћи скуп свију посланика земаља под ческом круном, на коме ће се саветовати о путу, којим ваља поћи. После седнице су отишли Адамек и Подлипни потпредседнику намесништва Штумеру и предали му протест. У протесту се набрајају поступци Немаца, који у иноземству траже помоћи, те се овај поступак приказује као велеиздајнички, као повреда хуманитета и човечанских права и т. д., те се посланици због бруталитета Немаца осећају дужним, да на се узму иницијативу. Код оваких односа не може се ни мислити на измирење обе народности и част и грађанска права Чеха морају се безусловно и одлучно бранити. Уједно се изражава у меморандуму жаљење због држања владиног.

— Аустријска влада намерава сазвати чески земаљски сабор и поверити решење питања о равноправности ческог језика. Ческа штампа није противна томе, само она тражи гаранције за успех саборске акције. Главни орган младоческе странке „Народни Листи“ пишу, да гроф Бадени, пре него што поднесе ческом земаљском сабору законски предлог о народностима, треба да распусти садашњи земаљски сабор моравски у коме Немци имају већину, и да се постара о томе, да становништво моравско буде праведно заступљено у новом сабору. Тек онда могао би гроф Бадени поднети ческом и моравском земаљском сабору један законски предлог о народностима, иначе би сваки корак владин могао остати безуспешан. „Народни Листи“ су уверени, да Чеси у Моравској неће на своју руку без Чеха из Ческе закључити засебну погодбу с Немцима, а тако исто неће ни Чеси у Ческој без моравских Чеха. Место што се гроф Бадени мучи својим законом о народностима и својим планом о помирењу Чеха и Немаца, боље би учинио, да сазове чески земаљски сабор, па да овај изгласа једну државно правну адресу, у којој би Чеси пред целим образованим светом изнели доказе о своме праву и показали какве неправде и насиља они трпе од Немаца. Гроф Бадени учинио би тим најбољу услугу Аустрији и династији — вели младочески орган. —

*

Тројединица. Верификацијони одбор земаљског сабора свршио је свој посао и оверовио је све изборе осим седам опозицијоних, против којих има протеста. Удружена опозиција је прошле седнице потпуно се споразумела у погледу заједничког рада и тиме је, мисли се, коалиција спашена. Удружена опозиција ће поднети засебни нацрт адресе. Нацрт ће сачинити Мазура, Деренчин и Ружић. Адреса ће бити чисто граваминална.

*

Русија. „Гражданин“ јавља, да ће по повратку Форову из Русије у Париз, ђенерал Боадефр бити именован за француског посланика у Петрограду, а досадашњи посланик гроф Монтебело отићи ће као такав у Лондон.

*

Стара Србија и Маћедонија. У Призрену отвара бугарска влада бугарску трговачку агенцију, којој ће трговина бити девета брига, а главна циљ да Србе у царском Душановом Призрену претвори у Бугараше. Пошто у томе неће успети, као што ни досадањи слични покушаји нису успели, ми не можемо ово друкчије тумачити но као пркос Србији и Црној Гори. То ли је то хваљено бугарско братство!

*

Грчка и Турска. Преговори о миру још трају. У прошлу суботу је била седница у Тофани и трајала је све до вечера.

— Велики везир је заповедио валији у Маћедонији, да овај што пре обезоружа мухамеданско становништво. Новоименовани валија скадарски, маршал Кијазми-паша је упућен на своје место одма, да се лично стара за обезоружање Арбанаса.

— „Тајмсу“ јављају из Атине, да се грчка влада својски стара о томе, да набави новаца за отплату прве рате ратне одштете.

— Турска влада преговара да купи 300 торпеда које ће разместити по дарданелским водама. Вице адмирал фон Хове отићи ће у скоро у Дарданеле, да постави ове торпеде.

Вести из места и са стране.

Ческа православна општина у Бечу. Православни Чеси у Бечу оснивају православну црквену општину. 13. (25.) јула био је тога ради збор у Бечу, где има сада 2000 православних Чеха. На челу овога покрета, који налази одзива у целој Ческој, стоје: Др. Живни, Вл. Скрејшовски и Ф. Шохај. Позив на збор свршује се са речима! „Начаље бје Слово и Слово бје Богу и Бог бје Слово.“ — Нека је сретан почетак нашој једноверној ческој браћи!

Босански исељеници. Повећи број босанских мухецера који су стигли у Солун, отправљени су по њиховој жељи у Смирну.

Изгорела варош. Варош Битољ у Македонији пострадала је ужасно од пожара. Од прилике 2000 кућа прогутао је пламен.

Поплаве. Бујне кише учиниле су велике штете у солунском, косовском и битољском вилајету. У Тетову је вода учинила велике штете. У околини Смирне падао је веома крупан град.

Андреова ваздушна лопта. Много се говори о Андреу ваздухопловцу, а никако се не зна где је тај смели путник и шта је с њиме. Његову ваздушну лопту снабдео је краљ шведски Оскар са одабраним јелом и пићем. Лопта је начињена од лаког дрвеног плетива а превучена платном. Може носити 5000 кграма. Све што им је потребно за живот спремљено је у 800 врећица. За лопту је утврђена гондола — лађица — у којој има три места за спавање, знанствених справа и мала књижница.

Царски лицеј у Галата Серају у Цариграду свршили су ове године, с одличним успехом ови Срби: г.г. Ђорђе Петровић-Његуш, Ђорђе Јовановић, Душан Греговић, Садик Страјнић сви из Црне Горе, Мита Перазић из Далмације. Јован Шантрић из Пећи и Сава Стојановић из Приштине. — Они који сврше овај лицеј постају цивилне паше и виши чиновници у Турској.

Срем. Карловци, 21. јула.

Овде се о састанку нашег сабора проносе разне вести, које донекле једна другој противрече. Тешко је у опште дознати, шта ће да буде. Но поред свега тога ипак је највероватнија вест, да ће наш сабор бити одгођен. То се закључује из ових околности: Избор будимског владике одређен је за уторак 29. јула (10. августа) о. г. Пошто се пак зна поуздано, да синод неће отпочети свој рад пре него што сабор буде распуштен или одгођен, то је онда сасвим јасно, да ће до 29. јула свакако бити крај саборисању. Према томе се овде мисли, да ће сабор држати последњу своју седницу у понедељак 28. јула (9. августа). У њој ће кр. повереник објавити коначну судбину овог „непослушног“ сабора. Синод ће радити до 31. јула (12. августа). Тада ће и синодалне седнице бити затворене, а онда ће и војска отићи из Карловаца.

Друга је верзија о састанку нашег сабора ова: Кр. повереник донеће дозволу, да сабор предузме свој рад по установљеном дневном реду с неким изменама. Те би се измене у овом састојале: место избора саборског одбора на прво би се место ставио тако звани „јединствени статут“. Исти би одма био упућен уставотворном одбору, који би га претресао и донео свој предлог сабору. Да се не би време у лудо проводило, биће сабору дозвољено, да предузме све послове, које је ставио на дневни ред — осим избора саборског одбора. Да не би пак сабор, свршивши административне послове, разишао се (пошто би се тада таман навршило 6 недеља саборисања), продужиће се сесија још за три недеље дана, те би се морало предузети расправљање т. зв. јединственог статута. Тиме се мисли доскочити маневрисању већине, јер држе, кад би сабор довршио административне послове, онда би се навршило и 6 недеља саборисању, те би већина с изговором, да је крај сесији, обуставила даљи рад. Да се дакле томе доскочи, продужиће се сесија још за три недеље дана. Но да би још сигурније успели, неће дати избор саборског одбора све дотле, док се не расправи тако звани јединствени статут. То би била као нека уцена. Рећи ће се већини: Хоћеш ли да имаш саборски одбор, прими јединствени статут; нећеш ли примити то, онда нећеш добити ни саборски одбор. И ова верзија није са свим неоснована, пошто је и кр. повереник пре одласка свог из Срем. Карловаца у том смислу дао изјаву. Према томе влада ће усвојити предлог дра Нике Максимовића с том изменом, да се не бира саборски одбор. Само се по себи разуме, да већина не може и не сме на такво решење пристати, пошто би и на тај начин било повређено право сабора, да сам себи установљује дневни ред. Сабор мора остати при свом већ установљеном дневном реду, те не сме напустити ни своје право на избор Саборског Одбора. Досадашњем саборском одбору већ је престао мандат, чим је изабран и конституисан нов сабор. Ако би исти и даље остао, онда би то била грдна незаконитост. Чујемо, да ће неколико досадашњих чланова саб. одбора дати оставку, јер неће да буду стубови оваке незаконитости. Ти чланови саб. одбора јесу: бивши подбан Дане Станковић, др. Ника Максимовић и Јосиф Јагић.

Забележићемо и трећу верзију, која стоји донекле у вези с првом, а наиме: дозволиће се избор Саборскг Одбора, и чим се тај обави, биће сабор одгођен 28. јула ов. год.

Ми смо све ово забележили, да би српски свет био о свему обавештен, а за најкраће време показаће се, која је верзија била основана на истини. Једна пак свакако стоји, а то је: да су се „кувари попаре“ нашој автономији јако забунили и не знају, шта да отпочну.

Најзад ваља да опоменемо све чланове на граваминалну представку, да што пре доврше свој посао и за прву саборску седницу, која буде, поднесу ту значајну представку, како би је сабор могао усвојити пре него што буде одгођен односно распуштен. Па и други одбори ваља да пожуре са својим радом; за то би добро било, да се посланици што пре сви нађу на окупу у Карловцима, јер има и многих других врло важних послова, које ваља посвршавати.

О избору будимског владике дознајемо, да неће баш глатко тећи. Патријархов маневар прозреле су владике; они виде, да патријарх форсира Телечког само због тога, да сигурно продре Лукијан Богдановић. Владике би хтеле, да се измени кандидација. Барон Федор Николић је у договору с патријархом; он ће донети из Пеште абер, да се мора изабрати Лукијан. Биће оно исто, што је прошле године било код избора вршачког владике; рећи ће се владикама: да краљ жели Лукијана, и онда ће отпор владика бити уништен. Једна је још тешкоћа. Вршачки владика Змејановић поднео је синоду молбу, да га премести у Будим. То се опет патријарху никако не свиди. Он се боји, да тамо пошље тако опасног конкурента као што је Змејановић. За њега је свакако боље, да тамо буде његов рођак Лукијан. Међу тим чујемо, да би Лукијан већу вољу имао, да буде вршачки владика. Као што видите, планови су јако укрштени, за то ће избор владике бити мало тешка работа. Но св. Дух ће зар умудрити наше архијереје, да већ једном престану са спекулацијом и обављају избор владика по упутсву св. Духа. Дај Боже!

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

У КАРЛОВЦИМА.

Ред позоришних представа.

У уторак 22. јула (3. августа): „**Ултимо**“. Шаљива игра у 5 чинова, написао Г. Мозер, превео А. М. (Уз суделовање војничке музике ц. и кр. 70. пешачке пуковније петроварадинске.) (Због хрђавог времена овај комад није се могао одиграти у заказани дан.)

Главни и одговорни уредник др. Емил Гаврила.

Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.